

ISSN (Print): 2304–5809
ISSN (Online): 2313–2167

Науковий журнал
«МОЛОДИЙ ВЧЕНИЙ»

№ 10 (98) жовтень 2021 р.

Редакційна колегія журналу

Сільськогосподарські науки

Базалій В.В. – д-р с.-г. наук
Балашова Г.С. – д-р с.-г. наук
Бондар О.Б. – канд. с.-г. наук
Клименко М.О. – д-р с.-г. наук
Коковіхін С.В. – д-р с.-г. наук
Лавриненко Ю.О. – д-р с.-г. наук
Писаренко П.В. – д-р с.-г. наук

Історичні науки

Змерзлий Б.В. – д-р іст. наук

Юридичні науки

Бернацька Н.І. – д-р. юрид. наук
Стратонов В.М. – д-р юрид. наук

Політичні науки

Наушкіна С.М. – д-р політ. наук
Яковлев Д.В. – д-р політ. наук

Педагогічні науки

Козяр М.М. – д-р пед. наук
Рідей Н.М. – д-р пед. наук
Федяєва В.Л. – д-р пед. наук
Шерман М.І. – д-р пед. наук
Шипота Г.Є. – канд. пед. наук

Філософські науки

Лебедева Н.А. – д-р філос.
в галузі культурології

Психологічні науки

Шаванов С.В. – канд. псих. наук

Філологічні науки

Шепель Ю.О. – д-р філол. наук

Технічні науки

Гриценко Д.С. – канд. техн. наук
Дідур В.А. – д-р техн. наук
Шайко-Шайковський О.Г. – д-р техн. наук

Економічні науки

Іртищева І.О. – д-р екон. наук
Козловський С.В. – д-р екон. наук
Шапошников К.С. – д-р екон. наук

Медичні науки

Нетюхайло Л.Г. – д-р мед. наук
Пекліна Г.П. – д-р мед. наук

Ветеринарні науки

Морозенко Д.В. – д-р вет. наук

Мистецтвознавство

Романенкова Ю.В. – д-р мистецт.

Соціологічні науки

Шапошникова І.В. – д-р соц. наук

Хімічні науки

Козьма А.А. – канд. хім. наук

Військові науки

Можаровський В.М. – д-р військ. наук

Міжнародна наукова рада

Adam Wrobel – Doktor, Associate Professor (Poland)
Arkadiusz Adamczyk – Professor, Dr hab. in Humanities (Poland)
Giorgi Kvinikadze – PhD in Geography, Associate Professor (Georgia)
Inessa Sytnik – Professor, dr hab. in Economics (Poland)
Janusz Wielki – Professor, dr hab. in Economics, Engineer (Poland)
Javad Khamisabadi – Professor, PhD in Industrial management (Iran)
Michal Sojka – Doctor in Engineer (Poland)
Stanislaw Kunikowski – Associate Professor, Dr hab. (Poland)
Wioletta Wojciechowska – Doctor of Medical Sciences (Poland)
Вікторова Інна Анатоліївна – доктор медичних наук (Росія)
Глушченко Оlesia Анатоліївна – доктор філологічних наук (Росія)
Дмитрієв Олександр Миколайович – кандидат історичних наук (Росія)
Марусенко Ірина Михайлівна – доктор медичних наук (Росія)
Швецова Вікторія Михайлівна – кандидат філологічних наук (Росія)
Яригіна Ірина Зотовна – доктор економічних наук (Росія)

Журнал включено до міжнародних каталогів наукових видань і наукометричних баз:
НБУ ім. В.І. Вернадського, Google Scholar, CrossRef, Index Copernicus.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого ЗМІ серія КВ № 18987-7777Р,
видане Державною реєстраційною службою України 05.06.2012 року.

Обкладинка журналу приурочена до 85-річчя з дня народження Івана Федоровича Драча – українського поета, перекладача, кіносценариста, драматурга, державного і громадського діяча, першого голови Народного Руху України та Героя України. Івана Драча вважають поетом-новатором. Його творчість сповнена прихованої багатозначності, найхарактернішою ознакою якої є поєднання фантастичного і реального. «Поезія Івана Драча у 60-ті роки стала таким свіжим вітром, який пробудив інтерес у багатьох не тільки до української поезії й української літератури, а ширше – взагалі до всього українського», – так про свого колегу говорив поет Іван Антонович Малкович, назвавши його Гоголем у поезії.

ЗМІСТ**ТЕХНІЧНІ НАУКИ**

- Гричанюк І.О., Носовець О.К.**
Аналіз методів аугментації даних
для задач сегментації судин сітківки.....93
- Каратанов О.В., Устименко О.В., Єна М.В.,
Бова Є.А., Калашнікова В.І.**
Використання алгоритмів ройового інтелекту
при проектуванні систем управління груп
безпілотних літальних апаратів.....98
- Кубрак О.Д., Серант О.В., Балян А.І.,
Ярема Н.П., Смолій К.Б., Ушук Ю.О.**
Особливості моніторингу
вертикальних зміщень об'єктів
історико-культурної спадщини.....104
- Сидор Н.І.**
Інженерні цементуючі композити –
властивості, структура та застосування.....111
- Юдін М.М., Міночкін Д.А.**
Спрощена модель використання
технології блокчейн для контролю процесу
оновлення програмного забезпечення
пристроїв мережі інтернету речей.....115

ФАРМАЦЕВТИЧНІ НАУКИ

- Немченко А.С., Назаркіна В.М.,
Мищенко В.І., Винник О.В., Гішян Ш.В.**
Аналіз особливостей оподаткування ПДВ
товарів аптечного асортименту
у світі та Україні.....119

**ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ
ТА СПОРТ**

- Galan Yaroslav, Beshlei Olga**
Assessment of the level of readiness
of teaching staff to implement innovative
forms of Olympic education.....125

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

- Західна О.Р., Круглякова В.В., Бацман І.В.**
Формування дохідної частини
державного бюджету України.....131
- Західна О.Р., Круглякова В.В., Святенко А.С.**
Стан та проблеми пенсійної системи
в Україні.....137
- Західна О.Р., Круглякова В.В., Стахів С.Ф.**
Непрямі податки у дохідній частині
державного бюджету і їх вплив
на суспільний добробут.....142
- Зінорук А.В.**
Аналіз ефективності брендингу
на підприємствах легкої
промисловості України.....147
- Литвин І.В.**
Досвід формування екосистем стартапів
у країнах Східної Європи
та можливості його застосування в Україні.....151

- Макар О.П., Дмитрик Л.З.**
МІСЕ-туризм – основа іміджевої
та економічної прогресивності
туристичної індустрії України.....160
- Мельничук М.О., Поляченко І.С.**
Фінансова звітність згідно вимог М(С)БО:
переваги та недоліки складання
у порівнянні з НП(С)БО.....168
- Романів Є.М., Цхай Д.О.**
Оптимізація державного фінансового
контролю за ефективністю використання
коштів у бюджетних установах.....172

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

- Данкович В.В., Токар О.Є.**
Динаміка позиції України в міжнародному
рейтингу відкритості бюджету.....178
- Zhemelinska Yevheniia, Hong Song Liu**
China – Serbia cooperation:
restrictions and challenges.....183
- Климчук І.І., Орлов С.Ю.**
«Гостра сила» Китаю в контексті України.....188
- Климчук І.І.**
Державне регулювання міжнародної
технічної допомоги на прикладі Львівщини 192

ЮРИДИЧНІ НАУКИ

- Андронов К.Ю., Гуренко Є.В.**
Релоадинг – поняття, обладнання,
проблематика контролю
та шляхи їх вирішення.....197

ІСТОРИЧНІ НАУКИ

- Севрук В.Г.**
Медалі та монети, що присвячені присязі
Альбрехта Бранденбург-Ансбахського
Гогенцоллерна герцога Пруссії польському
королю Сигізмунду I Старому.....201
- Ходак І.В.**
Наукова спадщина М.П. Дашкевича
та його участь у роботі наукових інституцій...210

ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ

- Yarmolitska Nataliia, Gan Katherine**
A. Kozlov's reception of ancient Chinese
philosophy ideas in Ukrainian philosophy
of the late 19th – early 20th century.....215

КУЛЬТУРОЛОГІЯ

- Полякова Т.І.**
Сучасний погляд на організацію
культуро-творчої діяльності
в правовій культурі.....220

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

- Бренюк А.Г.**
Народні звичаї та обряди
в творах українських художників.....225

Пиж'янова Н.В.

Аналіз основних елементів
весільного обряду Центральної України.....230

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ**Демченко О.П.**

Підвищення викладацької майстерності
науково-педагогічних працівників
у контексті євроінтеграційних процесів 234

Деркач Ю.Я., Чорна Ю.Б.

Використання вправ та ігор комунікативного
спрямування як ефективного засобу
формування іншомовної компетентності.....241

Кам'янська Д.Д., Дьоміна В.В.

Найкращі застосунки відеозв'язку для реалізації
особистісного підходу під час дистанційного
навчання майбутніх перекладачів 245

Кудикіна Н.В., Прохорова Н.А., Братусь І.В.

Теоретичні та організаційні основи розвитку
творчого потенціалу студентів
у контексті дистанційної освіти 251

Москалець О.М.

Впровадження здоров'язбережувальних
технологій на уроках математики
в початкових класах.....257

Парашинець С.Д., Горуйко Х.П.

Формування готовності майбутніх учителів
початкової школи до розв'язання типових
задач професійної діяльності: нові виклики.....262

Порядченко Л.А., Олексюк Т.Г.

Розвиток пізнавальних інтересів
молодших школярів.....266

Порядченко Л.А., Чопик І.Р.

Організаційно-методичні основи
формування читацької компетентності
учнів 3 класу засобами створення коміксів.....271

Радченко М.Р.

Педагогічна компетентність – одна зі сторін
професіоналізму майбутнього педагога.....278

Романенко Л.В., Романенко К.А.,

Ратушна А.Р.
Організація методичного супроводу
застосування ігрових технологій
на уроках «Я досліджую світ» у 3 класі.....282

Руденко Н.М., Івахненко Ю.Д., Широков Д.А.

Застосування інтерактивної технології «Ажурна
пилка» на уроках математики в 4 класі.....286

Руденко Н.М., Калашник О.С.,

Дмитрієва А.А., Широков Д.А.
Формування умінь розв'язування
задач на рух в учнів початкової школи
за допомогою коміксів.....291

Хоружа Л.А., Новак М.А.

Формування професійної етики
викладача вищої школи
у процесі розв'язання педагогічних задач.....296

Shenderuk Olena

Eniostyle as an interdisciplinary concept.....299

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ**Башинська І.Р.**

Вербалізація категорії кольору
в казково-фантазійному романі
Френка Баума «Чарівник з країни Оз».....303

Вашило О.В., Нагнибіда В.В.

Компресія в англomовних текстах галузі
механічної інженерії та особливості
її відтворення в українському перекладі.....307

Гапонова А.Є.

Самостійна робота слухачів
підготовчих відділень під час вивчення
української мови як іноземної..... 312

Dmytruk Olga, Lysenko Kateryna

Neologisms in English as a reflection
of #BlackLivesMatter movement..... 316

Івасюта М.І.

Орнітологічні назви-символи
у творах письменників Буковини
кінця ХІХ – початку ХХ ст..... 321

Кравчук Ж.В., Марченко В.В.

Англomовні мотиваційні промови:
лінгвопрагматичний
та перекладацький аспекти..... 326

Kuznietsova Krystyna

Literary portraits of the new century. Search for
identity through cognition of places and cities... 329

Лободзінська К.А., Марченко В.В.

Особливості відтворення наративної
напруги в англomовній літературі жахів.....333

Марченко В.В., Лоп'янецька Р.О.

Мовні особливості TED-лекцій
на екологічну тематику як публічного виступу
та специфіка їхнього впливу на слухача.....338

Матюшенко О.С., Марченко В.В.

Мова ворожнечі як соціокультурний
та лінгвістичний феномен.....343

Романишин Н.І., Бегун М.А.

Відтворення лексики-граматичних
особливостей ідіостилю письменника
у перекладі (на матеріалі твору
Дж. Лондона «Мартін Іден»).....349

Смирнов О.В.

Поетика мережевої лірики про події
в зоні ООС як детермінанта
соціального клімату.....353

Цьох А.Й., Іваночко В.Я.

Паралельні корпуси у дослідженнях
відтворення ідіостилю у перекладі
(на основі паралельного корпусу роману
Дж. Лондона «White Fang»).....358

CONTENTS

ENGINEERING SCIENCES

- Hrychaniuk Ivan, Nosovets Olena**
Analysis of data augmentation methods for retinal vessel segmentation problems.....93
- Karatanov Oleksandr, Ustumenko Oleksandr, Yena Maksym, Bova Yehor, Kalashnikova Vasylysa**
The use of swarm intelligence algorithms in the design of control systems for groups of unmanned aerial vehicles.....98
- Kubrak Olena, Serant Oksana, Balian Andriy, Yarema Natalia, Smoliy Kateryna, Ushchuk Yuliia**
Features of monitoring of vertical displacements of historical and cultural heritage objects.....104
- Sydor Nazar**
Engineered cementitious composites – properties, structure and applications.....111
- Yudin Mykhailo, Minochkin Dmytro**
Simplified model of blockchain technology usage to control the firmware update process of internet of things devices.....115

PHARMACEUTICAL SCIENCES

- Nemchenko Alla, Nazarkina Viktoriya, Mishchenko Viktoriia, Vynnyk Olena, Gishan Shushan**
Analysis of features of vat taxation of pharmacy range in the world and Ukraine.....119

PHYSICAL EDUCATION AND SPORT

- Galan Yaroslav, Beshlei Olga**
Assessment of the level of readiness of teaching staff to implement innovative forms of Olympic education.....125

ECONOMIC SCIENCES

- Zakhidna Oksana, Kruhlyakova Vira, Batsman Iryna**
Formation of the revenue part of the state budget of Ukraine.....131
- Zakhidna Oksana, Kruhlyakova Vira, Svyatenko Anhelina**
State and problems of the pension system in Ukraine.....137
- Zahidna Oksana, Kruhliakova Vira, Stakhiv Sofiia**
Indirect taxes in the revenue part of the state budget and their impact on public welfare.....142
- Zinoruk Lidiia**
Analysis of the efficiency of branding at the enterprises of light industry of Ukraine.....147

Lytvyn Iryna

Experience of formation of startup ecosystems in Eastern Europe countries and opportunities its application in Ukraine.....151

Makar Oksana, Dmytryk Liliia

MICE-tourism – the basis of the image and economic progressiveness of the tourist industry of Ukraine.....160

Melnychuk Maryna, Poliachenko Iryna

Financial statements according to IAS requirements: advantages and disadvantages of compilation in comparison with NAS.....168

Romaniv Yevgen, Tskhai Diana

Optimization of state financial control over the efficiency of use of funds in budgetary institutions.....172

POLITICAL SCIENCES

Dankovych Viktoriia, Tokar Olha

Dynamics of Ukraine's position in open budget index.....178

Zhemelinska Yevheniia, Hong Song Liu

China – Serbia cooperation: restrictions and challenges.....183

Klymchuk Iryna, Orlov Serhii

China's sharp power in the Ukrainian context.....188

Klymchuk Iryna

State regulation of international technical assistance by the example of the Lviv region.....192

LAW SCIENCES

Andronov Kostiantyn, Hurenko Yevhen

Reloading – concepts, equipment, control issues and ways to solve them.....197

HISTORICAL SCIENCES

Sevruk Volodymyr

Medals and coins devoted oath Albrecht of the Brandenburg-Ansbach Hohenzollern Duke of Prussia Polish King Sigismund I the Old.....201

Khodak Inna

Scientific heritage M.P. Dashkevich and his participation in the work of scientific institutions.....210

PHILOSOPHICAL SCIENCES

Yarmolitska Nataliia, Gan Katherine

A. Kozlov's reception of ancient Chinese philosophy ideas in Ukrainian philosophy of the late 19th – early 20th century.....215

CULTURAL STUDIES

Polyakova Tetyana

Modern view of the organization cultural and creative activity of legal culture.....220

HISTORY OF ART

Brenyuk Alla

Folk traditions and rituals
in the Ukrainian artists works.....225

Pyzhianova Nataliia

Analysis of the main elements
of the wedding ceremony of Central Ukraine.....230

PEDAGOGICAL SCIENCES

Demchenko Olena

Improving the quality of teaching activities
of research and teaching staff in the context
of european integration processes.....234

Derkach Yuliya, Chorna Yuliia

The usage of exercises and games
of communicative direction as an effective mean
of formation of foreign language competence.....241

Kamianska Daryna, Diomina Viktoria

The best video applications
for the implementation of a personal approach
during distance learning of future translators....245

Kudykina Nadiia, Prokhorova Nataliia,

Bratus Ivan
Theoretical and organizational foundations
for the development of the creative potential of
students in the process of distance education....251

Moskalets Oksana

Introduction of health-saving technologies
in mathematics lessons in primary schools.....257

Parashchynets Svitlana, Horuiko Khrystyna

Building the readiness of future
primary school teachers to solve typical
professional problems: new challenges.....262

Poryadchenko Lesya, Oleksiuk Tetiana

Development of cognitive interests
of junior schoolchildren 266

Poryadchenko Lesya, Chopyk Iryna

Organizational and methodological fundamentals
of formation of reading competence of 3th grade
students by means of creation of comics.....271

Radchenko Mariia

Pedagogical competence – part
of the professionalism of the future teacher.....278

Romanenko Lyudmyla, Romanenko Kateryna,

Ratushna Anastasiya
Organization of methodological support
for applying game technologies in «I Am
Exploring the World» lessons in grade 3.....282

Rudenko Nina, Ivakhnenko Yuliia,

Shyrov Denys
The application of the jigsaw interactive
technique in mathematics lessons in grade 4....286

Rudenko Nina, Kalashnyk Oksana,

Dmitriieva Anastasiia, Shyrov Denys
Developing skills for solving motion problems
in primary school students through comics.....291

Khoruzha Lyudmila, Novak Maryna

Formation of professional ethics
of higher education teacher in the process
of solving pedagogical problems.....296

Shenderuk Olena

Eniostyle as an interdisciplinary concept.....299

PHILOLOGICAL SCIENCES

Bashynska Iryna

The verbalization of the category
of color in Frank Baum's fairy-tale fantasy
novel "The Wizard of Oz".....303

Vashchylo Olha, Nahnybida Valentyna

Compression in English texts
on mechanical engineering and peculiarities
of its translation in Ukrainian.....307

Haponova Liudmyla

Independent work listeners of preparatory
departments while studying the Ukrainian
language as a foreign language.....312

Dmytruk Olga, Lysenko Kateryna

Neologisms in English as a reflection
of #BlackLivesMatter movement.....316

Ivasiuta Maryna

Ornithological symbolic names in the works
of Bukovinian writers of the late XIX
and early XX centuries.....321

Kravchuk Zhanna, Marchenko Valentyna

English-language pep talks:
linguopragmatic and translational aspects.....326

Kuznietsova Krystyna

Literary portraits of the new century. Search for
identity through cognition of places and cities1.329

Lobodzinska Kateryna, Marchenko Valentyna

Features of narrative tension reproduction
in horror literature.....333

Marchenko Valentyna, Lopianetska Roksolana

Linguistic features of TED-talks
on the ecological issues as a public speech
and their influence on the listener.....338

Matiushenko Olena, Marchenko Valentyna

Hate speech as a sociocultural
and linguistic phenomenon 343

Romanyshyn Nataliia, Behun Marta

Reproduction of lexical
and grammatical features
of author's idiostyle in translation (based
on the Jack London novel 'Martin Eden').....349

Smyrnov Oleksandr

Poetics of online lyrics about events
in the JFO zone as a determinant
of social climate.....353

Tsiokh Larysa, Ivanochko Viktoriia

Parallel corpora in the study of idiostyle
reproduction in translation (based on the
parallel corpus of J. London's "White Fang").....358

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-10-98-55>

УДК 37.041

Порядченко Л.А., Олексюк Т.Г.
Київський університет імені Бориса Грінченка

РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Анотація. У статті розкривається поняття «пізнавальний інтерес» як найважливіша складова загально-го явища інтересу. Проаналізовано психолого-педагогічні особливості розвитку пізнавальних інтересів учнів у процесі навчання в початковій школі. Визначено основні поняття дослідження та висвітлено основні підходи до визначення цих понять. Розглянуто характерні ознаки та основні етапи процесу формування та етапи розвитку пізнавального інтересу. Підкреслюється важливість врахування цікавості дітей до сучасних технологій в розвитку пізнавальних інтересів та актуальність і затребуваність для формування в учнів правильного напрямку використання можливостей та розуміння своїх потреб. У статті широко розкрито засоби, методи та форми роботи вчителя у даному напрямку. Зазначені різні педагогічні прийоми, за допомогою яких вчитель має змогу досягти поставленої мети. Відзначено відмінність пізнавального інтересу школярів в межах одного і того ж класу, причини і характер таких проявів, обумовленість різним досвідом, особливими шляхами індивідуального розвитку.

Ключові слова: інтерес, пізнавальний інтерес, молодший школяр, навчально-виховний процес, етапи розвитку пізнавального інтересу.

Poryadchenko Lesya, Oleksiuk Tetiana
Borys Hrinchenko University of Kyiv

DEVELOPMENT OF COGNITIVE INTERESTS OF JUNIOR SCHOOLCHILDREN

Summary. The article reveals the concept of «cognitive interest» as the most important component of the general phenomenon of interest. The psychological and pedagogical features of the development of students' cognitive interests in the process are analyzed primary school. The basic concepts of research are defined and the basic approaches to definition are covered these concepts. The signs of cognitive interest, its characteristic features and the main stages of the process of formation and stages of development of cognitive interest are considered. Emphasis is placed on the fact that at the present stage of education reform one of the main tasks is to create the necessary conditions for the full development and self-realization of the child as a citizen. The activity and educational process of junior schoolchildren is considered as an effective cognitive activity, on which depends the purposefulness of mental activity, the development of intellectual abilities and innate inclinations of students and is the key to effective learning. It is noted that the development of cognitive abilities and skills involves changing not only the general orientation of the active person, but also his emotional sphere: develops a positive attitude to criticism and a desire to share opinions with others, there is a tendency to introspection, confidence and persistence, the ability to apply ideas in practice. It is described that the upbringing of children with stable cognitive interests, their development has always been an urgent problem, because it depends on the activity of students in learning the material, the possibility of independent activity in the classroom, depends on the effectiveness of the teacher. It is emphasized that the development of cognitive interests in younger students is a necessary condition for the development of their cognitive abilities; consolidation of abilities and skills of independent learning and comprehension of educational material, education of aspiration to self-education, formation of elementary intellectual skills necessary for mastering of knowledge from educational disciplines. It is shown that students of one class may have different levels of cognitive interest and different nature of manifestations through different experiences, special ways of individual development.

Keywords: interest, cognitive interest, junior schoolchild, educational process, stages of development cognitive interest.

Постановка проблеми. Проблема розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів обумовлена тим, що в модернізації загальної освіти України необхідно впроваджувати якісно нову особистісно орієнтовану модель розвитку масової початкової школи для загального розвитку особистості учня, творчого розвитку особистості учня, здібності, інтерес до навчання, бажання та здатність до навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення наукових джерел показало, що проблема розвитку пізнавального інтересу завжди була в центрі уваги та порушувалась багатьма вченими та практиками. Сьогодні, з реформуванням змісту, форм і методів навчання, воно набуває ще більшого значення. У процесі аналізу літератури було виявлено, що дослідження з цього питання, щодо активізації навчальної діяльності молодших школярів проводили

як філософи, так і педагоги минулих століть (Сократ, Ж.-Ж. Руссо, І.Г. Песталоцці, А.В. Дістерверг та ін.), а також сучасними науковцями (С.Т. Шацький, П.П. Блонський, А.С. Макаренко та ін.). Різні аспекти проблеми розвитку пізнавального інтересу школярів знайшли своє відображення в працях психологів Л.С. Виготського, Н.В. Кузьміна, Я.О. Пономарьова, Г.С. Костюка; педагогів В.О. Сухомлинського, Ш.О. Амонашвілі, А.С. Макаренка, К.Д. Ушинського тощо.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Як засвідчив проведений аналіз наукових джерел пізнавальний інтерес в працях психологів і педагогів вивчений досить ретельно. Але все-таки залишаються не вирішеними деякі питання. Головне з них – як викликати стійкий пізнавальний інтерес.

Метою статті є здійснення теоретичного аналізу стану проблеми і характеристика психолого-

педагогічних особливостей розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів.

Виклад основного матеріалу. Проблеми розвитку пізнавальних інтересів школярів є однією з найважливіших проблем сучасної педагогіки. Вона виступає як першочергова умова формування в учнів потреби в знаннях, набуття інтелектуальних здібностей, самостійності, забезпечення глибини і міцності знань.

Реальність сьогодення вимагає орієнтації навчання на розвиток пізнавальних інтересів молодших школярів як основи розвитку особистості, адже в процесі початкової освіти закладається основа навчальних умінь, які згодом стають основною умовою подальшого навчання. Недосконалість традиційної системи контролю та оцінювання знань учнів часто суперечить мотиваційній сфері навчального процесу [10, с. 89].

У педагогічній, філософській та психологічній літературі звертається увага на існування численних визначень термінів «пізнавальна діяльність» та «пізнавальні інтереси».

Сучасні уявлення про природу пізнавальної діяльності досить неоднозначні, співвідносяться з подібними акцентами з формальної точки зору попередніх шкіл та напрямів історії педагогічної науки. Немає підстав вважати, що рекомендації Платона, Аристотеля, середньовічних філософів і педагогів щодо вдосконалення методів наукового пізнання мають безпосереднє відношення до розвитку пізнавальної діяльності молодших школярів. З іншої сторони, без опису таких проблем історичний порівняльний аналіз був би навмисно неповним. Спроба простежити в історії педагогічного мислення лише проблеми сучасної пізнавальної діяльності молодших школярів свідомо неможлива через загальноприйняті поняття знання, діяльність, дитина, молодший школяр [10, с. 90].

Таким чином, основними характеристиками пізнавальної активності є:

- «однозначно, порівняно із середніми показниками незадоволеності стереотипними цінностями повсякденного життя. Іншими словами, якщо людина, а тим більше молодші школярі, щиро і достатньо задоволені своїм життям, досягнення високого рівня пізнавальної активності не буде підтримуватися внутрішньою мотивацією»;

- «пізнавальна діяльність – форма існування сумніву, яка постійно відтворює вічне питання про можливість остаточного переліку причин і наслідків у зрозумілому світі» [4, с. 56].

Не кожна діяльність людини характеризує його прагнення до пізнання. Пізнавальна активність, здається, характеризується відсутністю специфічного інтелектуального страху, який не цілком притаманний, бажання рухатися вперед у таких роздумах, передчуттях та асоціативних рядах, де поняття «пізнання» стає набагато небезпечнішим там, де бажання бути вище – вище, ніж бажання зрозуміти. Звичайно, перелік цих характеристик пізнавальної діяльності можна розширити.

Термін «пізнавальні інтереси» тлумачиться з точки зору умінь «опанувати будь-яку нову інформацію, у тому числі – навчальну. Природа пізнавальних інтересів розкривається в їх спрямованості на процес пізнання» [11, с. 101].

Як і всі педагогічні явища, пізнавальні інтереси, на думку Г.І. Щукіної, характеризується складністю та багатозначністю. Вони виступають:

- «як мета виховання»;
- «як засіб формування особистості»;
- «як умова ефективного навчального та виховного процесів»;
- «як мотивація навчання»;
- як елемент структури особистості».

Пізнавальні інтереси як мета виховання допомагають прилучитися до духовних цінностей суспільства. Вони становлять основу творчих здібностей людини, сприяють оволодінню, засвоєнню та створенню нових духовних цінностей.

Отже, пізнавальні інтереси є важливими складовими всебічного розвитку особистості, в яких проявляються ціннісні орієнтації. Не можна розглядати завдання виховання і зростання, не пов'язані з розвитком пізнавальних інтересів, що сприяють ефективнішому засвоєнню знань, накопичених людством [10, с. 103].

Учень здатний навчитися чи визначати чи приймати поставлену вчителем мету, згідно з якою він планує і виконує необхідні дії, контролює й оцінює їх результати. Такий розвиток характеризує сформовану навчальну діяльність. У молодшому школярі він тільки починає тренуватися. Дитина 6-7 років прагне одночасно до двох видів діяльності: гри та навчання. Особливістю цієї ситуації є те, що недорозвинені пізнавальні здібності дітей цього віку підкріплюються їх сильними мотивами гри, потребою в емоційному контакті та підтримці дорослих. Можна сказати, що чим більше ігрової діяльності здійснював дошкільник, тим яскравіше проявляється прагнення молодшого школяра утвердитися в новій соціальній ролі – ролі учня. Звідси висновок, що навчальна діяльність визріває в глибині гри і лише поступово стає лідером [8, с. 110].

Як зазначає О. Савченко, «щоб успішно просуватися по всіх етапах навчальної діяльності, молодші школярі у співробітництві з учителем мають оволодіти повним діапазоном загальнонавчальних умінь і навичок» [8, с. 112].

Сама навчальна програма визначає зміст наших нових шкіл для підготовки розвитку та загальноосвітніх навичок: організаційних, загальноосвітніх, загальноосвітніх та контрольних оцінних. Формується на базі курсу початкових шкіл і має міжпредметний характер, як учитель, вчитель і гість часу для участі викладачів у диференційованих уроках, не контролює потенціал відірваності від своїх предметів [6, с. 249].

Як зазначає Я. Кодлюк, «із метою формування пізнавальних інтересів планувати навчальну діяльність доцільні такі прийоми»:

- «показ зразка дії «роби, як я» («Якби я виконувала це завдання, – каже вчителька, – я б спочатку...»);

- «розмовляючи вголос (наприклад, два учні, що сидять за партою, по черзі розповідають один одному, як вони будуть виконувати завдання»);

- «перед початком роботи хтось із учнів повторює вголос послідовність дій» [1, с. 65].

В. Сухомлинський неодноразово підкреслював, що досвідчений педагог робить усе можливе, щоб поставити дітям запитання, щоб вони могли запитати те, що їх цікавить. «Стежте, – радив

відомий учитель, – щоб ваші учні бачили, відчували незрозуміле – щоб перед ними постало питання. Якщо вам вдасться цього досягти, ви маєте половину успіху». Школа повинна не тільки вчити дитину відповідати, воно має навчити учня запитувати, адже вміння запитувати – це вміння відокремлювати відоме від невідомого, визначати об'єкт пошуку; це інструмент, за допомогою якого маленький «дослідник» пізнає світ [9].

Інтерес до знань також підтримується демонстрацією останніх досягнень науки. Зараз, як ніколи, необхідно розширити спектр застосування програм, ознайомити студентів з основними напрямками досліджень, відкриттями.

Пізнавальна діяльність загалом складається із взаємопов'язаних дій, логічна послідовність яких визначає її структуру.

Дії, що підводять до усвідомлення необхідності нового пізнання:

- «попередні практичні завдання (таблиці, схеми, досліді, приклади), які призводять до усвідомлення нестачі відомих теоретичних знань, пояснення нових фактів, явищ, процесів»;

- «дії щодо розуміння практичної та теоретичної значущості досліджуваного питання»;

- «дії для аналізу і порівняння фактів і явищ»;
- «висунення гіпотез та залучення учнів до теоретичних знань для їх обґрунтування»;

- «дії щодо створення фактичної бази для подальших теоретичних узагальнень (оновлення відомих фактів, накопичення нових фактів)» [2, с. 13].

- «дії щодо узагальнення фактичного матеріалу (первинні узагальнення на основі порівняння (порівняння та протиставлення фактів), нові узагальнення на основі попередніх узагальнень (узагальнення другого тощо) Ця серія узагальнень веде до підсумкових узагальнень уроку, теми»;

- «дії на взаємозв'язок узагальнень із різноманітністю конкретної дійсності (пошук нових випадків загальних проявів у конкретному, використання узагальнень для пояснення, здавалося б, суперечливих фактів, явищ, використання узагальнень у змінених ситуаціях)».

Дидактичні основи активізації навчання школярів Нової української школи. Особливе значення для успішної реалізації принципу активності в навчанні мають окремі роботи творчого характеру. Різновиди: програмовані завдання, тести [3, с. 20].

Активізація навчання – це не активізуюча діяльність, а мобілізація вчителів за допомогою спеціальних розумових, моральних і фізичних сил навчання для досягнення конкретних цілей навчання та розвитку.

Фізіологічною основою пізнавальних інтересів є пошук правильності між реальною ситуацією і минулим досвідом. Особливе значення на етапі включення учня в активну пізнавальну діяльність має орієнтовно-дослідницький рефлекс, що є реакцією організму на незвичайні зміни зовнішнього середовища. Дослідницький рефлекс призводить до активного стану кори великих півкуль. Збудження дослідницького рефлексу є необхідною умовою пізнавальної діяльності.

Характерною рисою є вияв високої волі учня, наполегливості і наполегливості у досягненні мети, широкі й стійкі пізнавальні інтереси. «Цей рівень активності забезпечується створенням

високого ступеня відмінності між тим, що знав учень, і тим, з чим він уже зіткнувся у своєму досвіді, новою інформацією, тобто новим явищем. Активність як якість особистісної діяльності є цілісним станом і показник реалізації будь-якого принципу навчання» [3, с. 22].

Принцип зв'язку навчання з життям є змістовною основою інтенсифікації навчання учнів, він може подолати відрив навчання від життя, реалізований лише у разі організації активного навчання учнів у Новій українській школі.

Принцип науковості є основою для активної діяльності студентів не лише у розумінні й виконанні висвітлюючого змісту, а й у його теоретичному осмисленні. Проникнення в сутність досліджуваних явищ також нерозривно пов'язане з якісною пізнавальною діяльністю учнів.

Принцип свідомості та міцності засвоєння знань може бути реалізований лише в процесі активного навчання.

Принцип наочності, що виражає переважно єдність конкретного і абстрактного, найбільш тісно пов'язаний із свідомістю навчання, реалізується в активному мисленні учнів, особливо на етапі переходу від конкретного до абстрактного, і навпаки, від абстрактного до абстрактного. бетон.

Принцип індивідуального підходу до учнів у колективному характері навчання передбачає включення кожного учня в процес навчання. Рівень активності залежатиме від наявності в учнів реальних навчальних можливостей [3, с. 23].

Таким чином, принцип діяльності в навчанні знаходиться в діалектичній єдності з усіма принципами в їх системі.

Основними характеристиками пізнавальних інтересів є:

- «природне бажання школярів вчитися»;

- «позитивне відношення до навчання»;

- «активна пізнавальна діяльність, спрямована на розуміння предмета діяльності та досягнення значущого для дитини результату»;

- «прояв волі в процесі оволодіння знаннями».

Можна виділити такі характеристики та умови, що сприяють розвитку пізнавальних інтересів молодшого школяра [5, с. 145]:

- «забезпечення внутрішнього сприйняття дітьми мети майбутньої роботи, забезпечення розуміння того, на чому слід орієнтуватися на бажаний результат»;

- «виключення поверхневої оцінки результатів попередньої роботи та в момент оновлення знань»;

- «поєднання різних форм організації навчальної роботи, визначення їх місця на кожному етапі уроку»;

- «обговорення результатів діяльності та застосування розроблених дітьми вправ і завдань»;

- «навчання учнів раціональним методам розумової праці»;

- «емоційна насиченість уроку, «хвилювання» вчителя. Створення доброзичливого емоційного фону в діяльності вчителя та учнів».

Позитивні емоції, які переживають діти в процесі навчання, стимулюють їхні пізнавальні інтереси:

- «стимулювання та заохочення вчителем самих актів пізнавальної діяльності учнів» [5, с. 146];

- «на кожному занятті дитині слід давати можливість висловити своє ставлення до того,

що відбувається (розвиток рефлексії), усвідомити важливість досягнутого результату.»;

– «організація домашнього завдання за принципом самостійності і можливості використання отриманих знань в спілкуванні з однолітками»;

– «заняття доцільно будувати з урахуванням індивідуальних і вікових особливостей дітей».

Це допоможе правильно визначити об'єм і зміст навчального матеріалу, розробити адекватні методи, засоби навчання, намітити шляхи індивідуально-диференційованого підходу до учнів різних груп в умовах навчання [5, с. 147].

Розглянемо шляхи формування пізнавальних інтересів учня на прикладі структури одного уроку.

1. Залучення учнів до роботи на початку уроку – необхідно з самого початку уроку зацікавити дітей, привернути їхню увагу, це здійснюється через велику тему, записану на дошці, яскраві таблиці, ілюстрації, цікаву вступне слово вчителя.

2. Підтримка інтересу під час уроку – діти мають не просто бути зацікавленими, вони мають брати активну участь у навчальному процесі, тобто відповідати на інформацію, яку повідомляє вчитель, відповідати на запитання, виконувати завдання, прагнути проявити себе в конкурсних вправах.

3. Пізнавальна активність дітей проявляється в самостійності учнів, у тому, наскільки успішно вони вмюють виконувати самостійну роботу, як виконуються домашні завдання, наскільки учень засвоює матеріал, що вивчається самостійно, чи цікавиться цим видом роботи.

4. Активність дітей має проявлятися у фронтальному перевірці вчителем виконаних завдань [7, с. 66].

Формування пізнавального інтересу до організації дозвілля молодших школярів у ГПД є необхідною умовою шкільного навчання. Не випадково інтерес образно порівнюють з катализатором, який полегшує і прискорює психічні реакції, з ферментом, що дозволяє учням засвоювати основи наук.

Роботу з розвитку пізнавальних інтересів школярів під організації дозвілля другокласників у ГПД потрібно проводити у такій послідовності: цікаво – знаю – вмюю.

Проектуючи кожен урок, потрібно враховувати різні чинники, що впливають на розвиток уроку, створювати проблемну ситуацію, що стимулює інтерес до вивчення певного матеріалу, використовувати такі методи і прийоми: постановка проблеми, пошук, дослідження, евристичність, використання елементів «Ментальної арифметики», робота з текстом підручника, пошук фактів, асоціативних рядів, вивчення таблиць, графіків, перегляд відео-розповідей, спілкування, короткі тести, ребуси, ребуси, сюжетні ігри, творчі завдання.

Під час організації дозвілля другокласників у ГПД діти працюватимуть в парах та в маленьких групах. Така комунікативна діяльність допомагає зробити клас інтерактивною групою, де учні почуваються впевнено, висловлюють свої погляди та думки, а також заохочують товаришів робити те саме.

Для прикладу розглянемо ігри, вправи, заходи, заняття під час організації дозвілля другокласників у ГПД:

Виготовлення штамів з картоплі.

Квілінг заняття: Чарівні штампи

Мета: Формувати вміння створювати зображення методом штампування, використовуючи різноманітні матеріали. Розвивати вміння спостерігати, помічати характерні ознаки, деталі, аналізувати форму. Виховувати акуратність і вміння логічно мислити.

Матеріал: палітри, пробки для пляшки, штампи з картоплі у вигляді квіточки, березові листочки, невеликі аркуші паперу, палітри, гуаш, пензлики, серветки.

Заняття Фантастичні квіти в техніці ебру (малюнки на воді)

Мета: ознайомлення з новою технікою малювання на воді, формувати у дітей дошкільного віку здібності до навколишнього середовища та передачу вражень через художньо-естетичну творчість, розвивати їхню творчість за допомогою нетрадиційних технік малювання. Розвивати творчі здібності, естетичне сприйняття, уяву, мислення, самовираження, дрібну моторику.

Матеріали: вода з згущувачем, розчин желатину в пропорціях або звичайний канцелярський клей, щоб досягти певної в'язкості води, емкість або контейнер для води, акрилові рідкі фарби для тканини, кісточка, стаканчики з водою, палички, чисті аркуші, серветки.

Створення кольорових пляшок із солі – цікавий і корисний вид мистецтва для дітей. Робота з дрібними частинками солі дозволяє розвивати дрібну моторику, знімає нервові напруження і дозволяє зосередитися на роботі. Психологи рекомендують дітям займатися сіллю, оскільки це форма невербальної роботи. Особливо це важливо для тих дітей, які мають дефекти мовлення, труднощі у вираженні почуттів і переживань [3, с. 102].

Незвичайне колірне поєднання цієї техніки безпосередньо пов'язане з особливостями світогляду дитини, емоцій, переживань, його емоцій, які відображають приховані символи свідомості, що дозволяє отримати більше інформації про наявність та якість проблем.

І головне, поведіння з кольоровою сіллю відіграє важливу роль у загальному розумовому розвитку дитини. Адже цінним є не кінцевий продукт, а творчий розвиток особистості: формування впевненості в собі, у своїх силах, самоствердження у творчій роботі, мети діяльності.

Використовуючи різні ігри, ігрові елементи на заняттях, потрібно намагатися створити всі необхідні умови для кращого засвоєння необхідного матеріалу та реалізації творчого потенціалу вихованців гуртків. Дітям молодшого шкільного віку подобаються ігри, в яких є ігрові предмети, знайомі нам з дитинства. Це кубики, лотереї, вертольоти, які швидко «включаються» в навчальний процес.

Висновки. Формування та розвиток навичок пізнавального інтересу в молодших класах – це цілеспрямований процес розвитку стійких якостей особистості молодших школярів, який відображає потребу, бажання та внутрішнє переконання учня у потребі творчого пізнання дійсності, вміння формулювати пізнавальні знання та завдання.

Педагогічні умови підтримки розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів є комп-

лексними і включають: навчально-методичне забезпечення навчально-виховного процесу; оптимальне поєднання форм і методів навчання, орієнтованого на розвиток пізнавальної діяльності молодших школярів, включення евристич-

них вправ і завдань, спрямованих на інтеграцію знань; орієнтація навчально-виховного процесу та позакласної діяльності молодших школярів на формування внутрішньої мотивації до розвитку.

Список літератури:

1. Кодлюк Я.П. Савченко О.Я. Формування уміння вчитися. Навчання і виховання учнів 1 класу : методичний посібник для вчителів. Упор. Початкова школа. 2002. С. 60–77.
2. Лапшина І. Орфографічні навички набуваем граючи. *Учитель початкової школи*. 2014. № 12. С. 12–15.
3. Лендрет Г.Л. Ігрова терапія: Мистецтво відносин. Москва, 1994. С. 47.
4. Лисенко Н.В. Етнопедагогіка дитинства. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2011.
5. Подластий І.П. Педагогіка початкової школи. Москва, 2001. С. 199.
6. Програми для середньої загальноосвітньої школи. 1-4 класи. Київ : Початкова школа, 2006. С. 246–255.
7. Под ред. Акшин А., Акшин П., Жаркова Т. Психолого-педагогічні особливості проведення дидактичних ігор. Москва, 1990.
8. Савченко О.Я. Розвиток пізнавальної самостійності молодших школярів. Київ : Радянська школа, 1982. С. 176.
9. Сухомлинський В.О. Вибрані твори. Том 2. Київ : Радянська школа, 1976. С. 670.
10. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям. Вибрані твори. В 5-ти томах. Том 3. Київ : Радянська школа, 1977.
11. Шукіна Г.И. Актуальные вопросы формирования познавательного интереса в обучении. Москва : Просвещение, 1984. С. 160.

References:

1. Kodliuk Ya.P., Savchenko O.Ia. (2002) Formuvannia uminnia vchytysia [Formation of the ability to learn]. Navchannia i vykhovannia uchniv 1 klasu, pp. 60–77.
2. Lapshyna I. (2014) Orfohrafichni navychky nabuvaiem hraichy [Spelling skills are acquired by playing]. *Uchytel' pochatkovoї shkoly*, vol. 12, pp.12–15.
3. Lendret H.L. (1994) Ihrova terapiia: Mystetstvo vidnosyn [Game therapy: The art of relationships]. Moscow, p. 47.
4. Lysenko N.V. (2011) Etnopedahohika dytynstva [Ethnopedagogy of childhood]. Kyiv: Vydavnychi Dim «Slovo».
5. Podlastyi I.P. (2001) Pedahohika pochatkovoї shkoly [Pedagogy of primary school]. Moscow, p. 199.
6. Prohramy dlia serednoi zahalnoosvitnoi shkoly (2006) [Programs for secondary school]. 1-4 klasy. Kyiv: Pochatkova shkola, pp. 246–255.
7. Akshyn A., Akshyn P., Zharkova T. (1990) [Psychological and pedagogical features of didactic games]. Moscow.
8. Savchenko O.Ia. (1982) Rozvytok piznavalnoi samostiinosti molodshykh shkoliariv [Development of cognitive independence of junior schoolchildren]. Kyiv: Radianska shkola, p. 176.
9. Sukhomlynskyi V.O. (1976) Vybrani tvory [Selected works]. Tom 2. Kyiv: Radianska shkola, p. 670.
10. Sukhomlynskyi V.O. (1977) Sertse viddaiu ditiam [I give my heart to children]. Vybrani tvory. V 5-ty tomakh. Tom 3. Kyiv: Radianska shkola.
11. Shchukina G.I. (1984) Aktual'n yye voprosy formirovaniya poznavatel'nogo interesa v obuchenii [Actual questions of formation of cognitive interest in training]. Moscow: Prosveshcheniye, p. 160.